

LIETUVOS PLAUKIMO FEDERACIJA

**Vaikų mokymo plaukti bendrojo lavinimo mokyklose
programa.**

Įgyvendinimas ir perspektyvos

2015 m. rugsėjis

**Dr. Ilona Judita Zuožienė, Lietuvos sporto universiteto docentė, Lietuvos
plaukimo federacijos viceprezidentė**

Programos vykdymas atitinka valstybės interesus, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. spalio 22 d. nutarimą Nr. 1094.

Programos paskirtis – suvienyti įvairių institucijų potencialą, kuo veiksmingiau naudoti turimą mokymui plaukti reikalingą infrastruktūrą ir žmogiškuosius išteklius, kad būtų įgyvendintas pagrindinis šios programos tikslas – išmokyti kuo daugiau šalies mokinių plaukti ir saugiai elgtis vandenyje ir prie vandens.

Ši programa vykdoma 2008–2015 metais.

Uždaviniai:

Bendromis valstybės, savivaldybių, mokyklų bendruomenių, asociacijų, kitų juridinių asmenų pastangomis sudaryti mokiniams galimybę mokytis plaukti;

Tobulinti vykdant šią programą dalyvaujančių pedagogų ir kitų specialistų kvalifikaciją;

Rengti saugaus elgesio vandenyje ir mokymo plaukti pamokas (pratybas) mokiniams kad jie būtų saugesni ir sveikesni;

Skatinti neįgalius mokinius per mokymąsi plaukti integruotis į visuomenę;

Viešinti šią programą ir atlikti pasiekimų stebėseną.

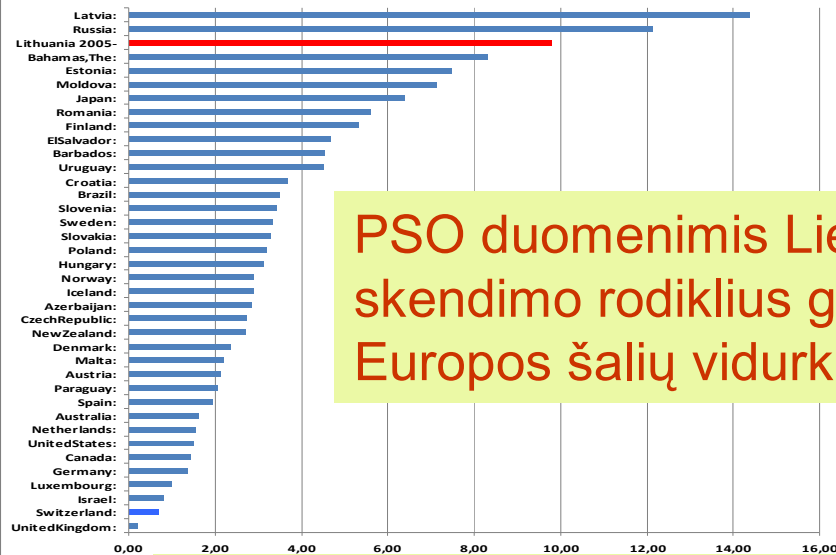
Ar aktualu Lietuvoje mokėti plaukti?

Per Lietuvos teritoriją eina vienas ežeringiausių Europos ruožų. Jūros kranto ilgis 99 km.

Lietuviai mėgsta plaukima, džiaugiasi ir didžiuojasi plaukikų pasiekimais. Pasiekimų sportas turi galias tradicijas

Mirtingumas dėl skendimų Lietuvoje

PSO duomenimis Lietuva pagal skendimo rodiklius gerokai viršija Europos šalių vidurkį.

Faktai

- Lietuvoje kasmet paskęsta daugiau apie 300 žmonių. Tame tarpe vaikai sudaro apie 10 proc., t.y. 30 vaikų kasmet netenkame dėl žūčių vandenyje.
- Paskendimai yra antra pagal dažnumą (po žūčių transporto įvykiuose) vaikų iki 14 metų nesmurtinių traumų mirties priežasčių;
- Lietuvoje iš 100 000 gyventojų nuskęsta 9,4, o pvz. Olandijoje šis skaičius siekia 0,4 .

PSO tyrimo duomenys rodo, kad skendimų mastą skirtingose šalyse lemia ekonominė padėtis. Žemiausiai socialinei klasei priklausantys asmenys turi 5 kartus didesnę riziką nuskęsti, bedarbiai asmenys – 11 kartų didesnę riziką nuskęsti nei dirbantieji. Tai siejama su plaukimo pamokų prieinamumu, visuomenės švietimu bei kultūrinių skirtumų nulemtu požiūriu į prevencines veiklas.

Lietuvos valstybė dėl skendimų kasmet patiria ekonominių nuostolių

Faktai

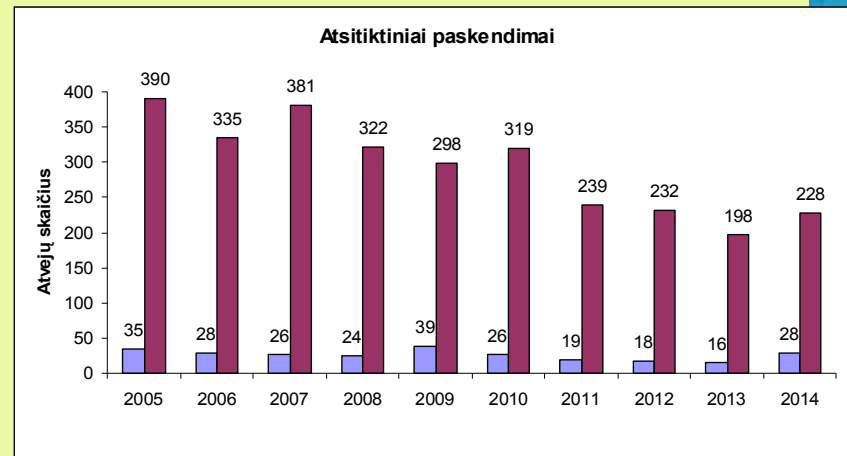
- Lietuvoje 2005-2014 metų laikotapyje nuskendo 2942 žmonių (iš jų 287 vaikai ir jaunuoliai iki 19 m.).

Pagal Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos duomenis dėl 1 žuvusio žmogaus šalies ekonomika patiria **1,95 mln.** Litų žalą^{1, 2}.

Valstybė kasmet dėl skendimų patiria 588 mln. žalą ekonomikai.

Efektyviai investavus lėšas į mokymus, švietimą, socialines prevencines programas, pasiekiami teigiami poslinkiai išsaugojant žmonių gyvybes.

Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos saugaus eismo programų organizavimui kasmet skiria nuo 3 iki 5 mln. Lt.

Šaltiniai:

¹ Automobilių kelių investicijų vadovas, VĮ Transporto ir kelių tyrimo institutas, 2006 m.

² Įskaitinių eismo įvykių statistika Lietuvoje 2010-2013 metais. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos. Vilnius, 2014.

Dažniausios vaikų skendimo priežastys

- Nemokėjimas plaukti;
- Rizikingas ir neatsakingas elgesys prie vandens, maudymosi taisyklių nepaisymas, savo galimybių pervertinimas;
- Netinkama vaikų priežiūra prie vandens.
- Alkoholio ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimas.

Ne mirtini skendimai pasitaiko penkis kartus dažniau, jie pavojingi tuo, kad gali sukelti ilgalaikį neįgalumą, įskaitant smegenų pažeidimą, atminties sutrikimą, gebėjimo mokytis sutrikdymus arba laikiną pagrindinių organizmo funkcijų praradimą.

- Lietuvos plaukimo specialistų patirtis liudija, kad 85 % pradinių klasių mokinių nemoka plaukti.

PROGRAMOS ĮTAKA

Vaikų fizinis lavinimas ir sveikatos stiprinimas

Plaukimas yra universali, sveika ir netraumatinga fizinio aktyvumo forma:

- teigiamai veikia judėjimo aparatą, gerina širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo ir kitų organizmo sistemų funkcinę veiklą;
- gerina medžiagų apykaitą, grūdina, didina organizmo atsparumą infekcinėms ligoms ir kitiems nepalankiems veiksniams;
- ugdo taisyklingą laikyseną; skatina normalų augimą; pratina laikytis asmens higienos reikalavimų.

Gyvybiškai svarbaus įgūdžio ugdymas ir skendimų prevencija

Mokymas plaukti mažina nelaimių vandenyje ir prie vandens riziką, formuojamos saugaus elgesio prie vandens žinios

Vaiko asmenybės raidos ugdymas

Plaukimo pratybos daro teigiamą įtaką vaiko asmenybės raidai ir tokių charakterio savybių kaip atkaklumas, tikslo siekimas, darbštumas, bendradarbiavimas ir kt. formavimui; šios savybės yra universalios ir naudingos įvairioje kasdienėje veikloje

Sporto šakos populiarinimas

Sudaromos palankios gabių plaukimui vaikų paieškos sąlygos, jų saviraiškos ir savirealizacijos per sportą galimybės

Infrastruktūra

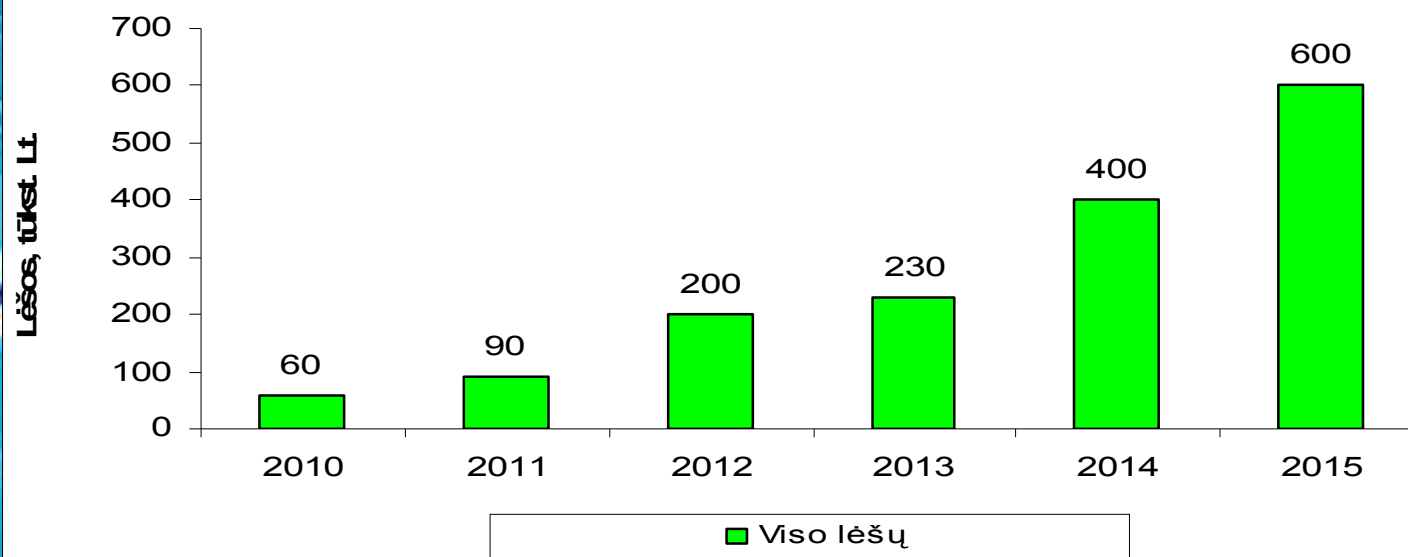
- Šalyje sporto ir laisvalaikio bazių, skirtų plaukimui ir maudymuisi skaičius siekia 44 objektus (be privačių).
- Turimos infrastruktūros vertė – per 150 mln. Eurų.
- Infrastruktūros išlaikymas per metus atsieina per 8 mln. Eurų.
- Pagal veikiančių baseinų skaičių Lietuva nuo ES šalių vidurkio atsilieka daugiau kaip 20 kartų.
- Tačiau net esama infrastruktūra nėra tinkamai ir efektyviai panaudojama vaikų mokymui plaukti, nes:
 - Pirmoje dienos pusėje, kai vyksta pamokos, dauguma baseinai stovi tušti;
 - Vasaros laikotarpiu beveik visi jie veiklos nevykdo.
- Neišnaudojami ir žmogiškieji ištekliai – šalyje dirba per 140 kvalifikuotų plaukimo trenerių

Kas padaryta įgyvendinant programą

2009-2015 m. numatytas finansavimas (nuo 500 tūkst. Lt. 2009 m. iki 4mln. Lt. 2015 m.) valstybės biudžeto lėšomis pilnai nebuvo vykdomas.

Mokymo plaukti pamokų finansavimas iš KKSD ir ŠMM lėšų
2010-2015 metais

Švietimo ir mokslo ministerija – 200 tūkst. Lt. (57 893 Eur.);
KKSD – 1 747 230 Lt. (506 033 Eur.).

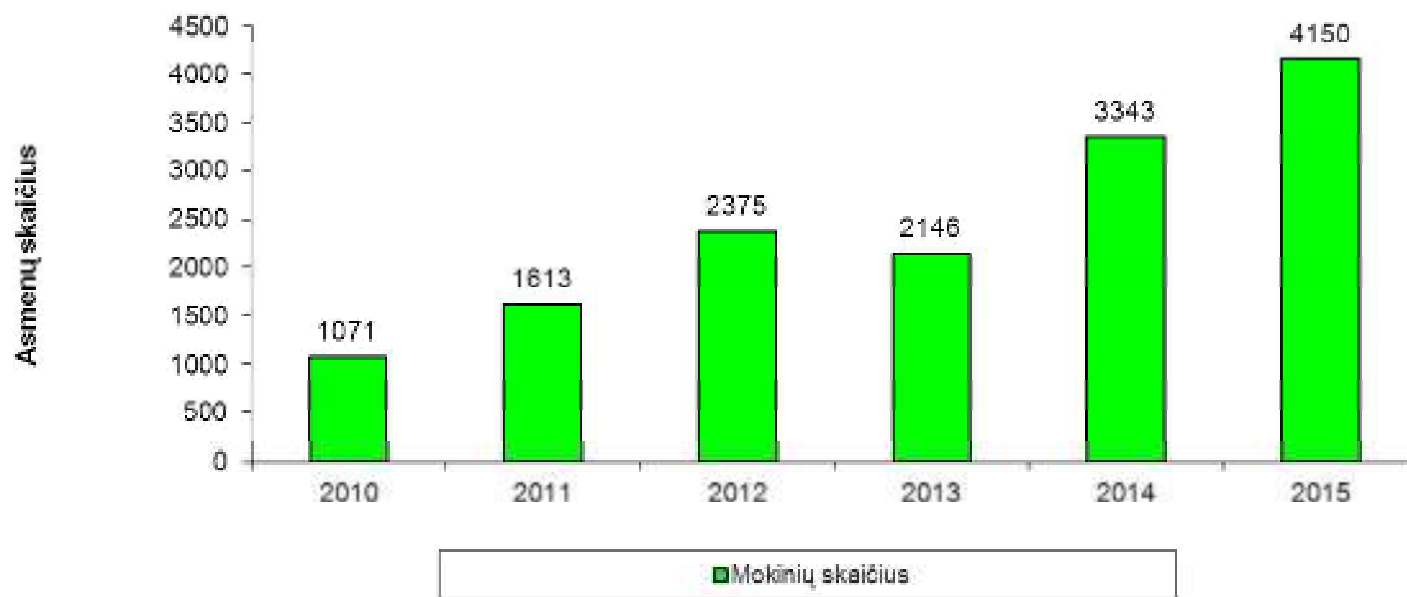
Kas padaryta įgyvendinant programą

Vykdydama programą KKSD :

- 2008 metais skyrė lėšų 41 savivaldybės pateiktam mokinių vasaros užimtumo, tame tarpe ir mokymo plaukti, projektui. Ataskaitos rodo, kad plaukti mokėsi 2 996 vaikai.**
- 2010–2014 metais skirta lėšų projektams, kurių metu vyko praktinės mokymo plaukti pratybos. Plaukti išmoko 11 658 vaikai.**
- 2012 m. TV laidoje „Tūkstantmečio vaikai“ finansuotos 4 rubrikos, skirtos saugaus elgesio vandenyje tematikai;**
- 2012 m. buvo parengta ir išleista metodinė knyga „Būk saugus vandenyje“ ir atspausdinta saugaus elgesio informacija pradinį klasių vaikams pratybų sąsviniuose.**
- 2013 m. - atspausdinti plakatai bei skirtukai su informacija apie saugų elgesį vandenyje ir prie jo;**
- 2009–2011 metais KKSD organizavo tris kvalifikacijos tobulinimo renginių ciklus kūno kultūros, pradinį klasių mokytojams ir treneriams. Šiuose renginiuose dalyvavo 402 asmenys.**

Kas padaryta įgyvendinant programą

Mokymo plaukti 18 pamokų programoje dalyvavusių mokinių skaičius 2010-2015 metais

Esamo finansavimo pakanka tik 12 proc. 2-3 klasėse besimokančių mokinių

Programos rezultatai

- 2009-2015 metais:
 - programa buvo vykdoma 36 savivaldybėse;
 - pirmenybė dalyvauti praktinėse pratybose teikta vaikams iš atokių gyvenviečių;
 - dalyvavo mokiniai iš 341 mokyklos.
-
- Beveik pusė (49,6 proc.) visų mokytų plaukti vaikų įvykdė kontrolinį plaukimo normatyvą aukščiausiu lygiu, t. y. sugebėjo įveikti 25 m nuotolį baseine be pagalbinių priemonių.

**LPF organizuotas baigiamasis renginys vyko Kėdainiuose
(2015 m sausio 14d.)
Vaikų plaukimo estafečių 8 x 25 m varžybos**

- 224 dalyviai ir sirgaliai; 28 komandos (4 berniukai + 4 mergaitės)
- 26 bendrojo ugdymo mokyklos iš 17 savivaldybių.

Kas padaryta įgyvendinant programą. Savivaldybių indėlis

- Miestai ir rajonai, kuriuose veikia baseinai skiria lėšas infrastruktūros išlaikymui.
- Savivaldybės arba mokyklų lėšomis buvo finansuotas mokinių pavežėjimas iki baseinų.
- Kai kurių miestų ir rajonų savivaldybės skyrė tikslinį finansavimą vaikų mokymo plaukti programoms (aktyviausios Kauno, Alytaus miesto, Marijampolės, Utenos, Anykščių savivaldybės).
- „Žemaitijos pienas“ aktyviai rėmė projektą „Telšiuose antrą klasę baigi – *plaukti* moki“!

Esminė problema, dėl kurios šiandien programos nacionaliniu lygmeniu vykdyti negalime, yra infrastruktūros stoka ir nepakankamas finansavimas.

Geroji užsienio šalių patirtis Nyderlandai

- 700 viešųjų baseinų, iš kurių 393 operuoja savivaldybės.
- Savivaldybės sportui skiria 1,4 milijardo eurų (iš jų 350 mln.eurų baseinų išlaikymui).
- Kodėl savivaldybės investuoja į sportą? Sportas ir fizinė veikla yra kultūros dalis Nyderlanduose. Ir tai liečia visus – dalyvius, žiūrovus ir sporto savanorius:
 - Gerėja gyvenimo kokybė, piliečių sveikata
 - Per sportą telkiama bendruomenė; sprendžiami integracijos į bendruomenę klausimai;
 - Sportas puiki pramoga ir laisvalaikio užimtumo priemonė;
 - Sportas pripažįstamas kaip saviraiškos galimybė;
 - Sportas puiki priemonė tobulėti psichiškai ir fiziškai;
 - Sportuojant mokomasi laimėti ir pralaimėti.

Matoma ir suvokiama reali fizinio aktyvumo ir sporto nauda piliečių gyvenimo kokybei.

Į sportą investuotas 1 € atsiperka dvigubai.

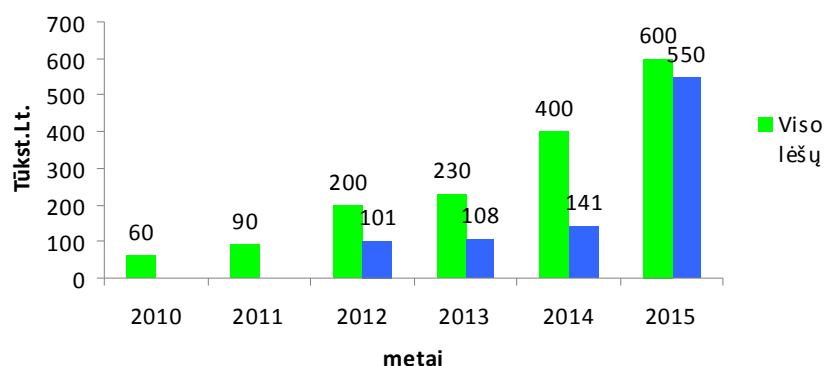

LIETUVOS PLAUKIMO FEDERACIJA

Vaidmuo

Programos finansavimas ir LPF įsisavintos lėšos

- LR Vyriausybės nutarimo Nr.1094 (2008.10.22) atsiradimo iniciatorė.
- aktyviausia veiklos organizatorė ir idėjų generatorė;
- Per savo organizacijos narius, kurių pagrindinė funkcija - vaikų mokymas plaukti neformaliajame ugdyme, vykde didžiąją dalį programos;
- Vykdytas nuolatinis programos monitoringas, siekiant užtikrinti kokybę ir saugą per pratybas.
- Veiklos koordinavimas ir ryšių palaikymas trimis lygmenimis:
 - ❑ LPF – KKSD – ŠMM;
 - ❑ LPF – savivaldybių švietimo skyriai;
 - ❑ LPF – baseinai – mokyklos.

PROGRAMOS PLĖTROS VIZIJA 2016-2020

Programos vykdymas atitinka valstybės interesus, įgyvendinant LR Vyriausybės patvirtintas programas:

2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Sveikata visiems“ tarpinstitucinį veiklos planas (LR Vyriausybės nutarimas Nr. 2014 m. kovo 26 d. Nr. 293).

1.1.2. Priemonė – ugdyti sveiką gyvenseną, ekologinę savimonę švietimo ir ugdymo įstaigose. Tarp numatytų priemonės veiklų – plaukimo pamokų organizavimas mokiniams.

2011–2020 metų valstybinės sporto plėtros strategijos įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas (LR Vyriausybės nutarimas 2014 m. vasario 5 d. Nr. 112).

1.2.3. Priemonė – mokyti vaikus plaukti ir saugiai elgtis vandenyje bei prie vandens.

PROGRAMOS PLĖTROS VIZIJA 2016-2020

Šiandien

3500 moksleivių (3-4 kl.)
100 mokyklų
30 savivaldybių
170 tūkst. eurų biudžetas

- Programa vykdoma rugsėjo-gruodžio mėn. (18 pamokų);
- Vykdo profesionalūs treneriai;
- Aktyvėjantys bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai;
- Augantis susidomėjimas ir noras tapti dalyviu;
- Įdomi praktinė veikla;
- Gerosios praktikos pavyzdžiai.

2020

13 500 moksleivių (2 kl.)
300 mokyklų
40 savivaldybių
1,5 mln. Eurų biudžetas

- Programa vykdoma ištisus metus (32 pamokos);
- Plaukimo pamokos integruotos į ugdymo planus;
- Vieningi ugdymo siekiniai ir vertinimo sistema;
- Moderni metodinė parama;
- Nuolatinė proceso kontrolė;
- Nuolat besimokantys plaukimo treneriai.
- Išaiškinti gabūs plaukimo sportui vaikus, kurie toliau tobulins gebėjimus sporto mokyklose.
- Funkcionuojanti Interneto svetainė;

PAGRINDINIŲ PARTNERIŲ PLANAS

VALSTYBINIAI PROJEKTŲ PARTNERIAI

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

Savivaldybės

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTERIJA

LIETUVOS
SPORTO
UNIVERSITETAS

NEVYRIAUSYBINIAI IR VERSLO PARTNERIAI

LIETUVOS PLAUKIMO FEDERACIJA

Vieta verslo
partneriams

**Tikimės, kad programos
ambasadoriai taps geriausi
mūsų plaukikai**

INFORMACINIAI PARTNERIAI

Miestų ir rajonų
vietinės
žiniasklaidos

PROJEKTAS

- Tikslinių lėšų programos vykdymui poreikis

Finansavimas ir siekiami rezultatai:

	2016	2017	2018	2019	2020
Finansavimas	0,5 mln. €	0,7 mln.€	1,0 mln.€	1,2 mln.€	1,5 mln. €
Unikalūs dalyviai	4525	6787	9050	11312	13575
% nuo visų antrojų	16%	25,50%	34,00%	42,40%	51,00%

PROGRAMOS RĖMIMO GALIMYBĖS

SOCIALINIS PARTNERIS

Iki 5 tūkst. eurų

„Oficialus projekto „Mokėk plaukti ir saugiai elgtis vandenyje – 2015“ rėmėjas“;

Minėjimas LPF komunikacijoje (pranešimuose spaudai, „facebook“, internete ir t. t.);

Maketai internete;

Prizų įsteigimas nugalėtojams – už pasiektus rekordus ar kitus pasiekimus.

STRATEGINIS RĖMĖJAS

10 tūkst. eurų ir tęstinis rėmimas

„Oficialus projekto „Mokėk plaukti ir saugiai elgtis vandenyje – 2015“ rėmėjas“;

Minėjimas LPF komunikacijoje (pranešimuose spaudai, „facebook“, internete, ir t.t.);

Maketai internete;

Vieta „back dropuose“ už baigiamojo renginio apdovanojimų pakylas, reklaminė vieta ant diplomų, renginio kvietimų ir plakatų;

Prizų įsteigimas nugalėtojams – už pasiektus rekordus ar kitus pasiekimus, galimybė savo atributika aprengti teisėjus

MECENATAS

25 tūkst. eurų ir tęstinis rėmimas.

„Oficialus projekto „Mokėk plaukti ir saugiai elgtis vandenyje – 2015“ rėmėjas;

Įmonės vardo suteikimas renginiui; Minėjimas

LPF komunikacijoje (pranešimuose spaudai; „facebook“, internete, ir t.t.)

Maketai internete;

Reklaminės pozicijos baigiamojo renginio vietoje: stendai prie starto bokštelių, lipdukai ant plaukimo sienelės;

Vieta „back dropuose“ už apdovanojimų pakylas, reklaminė vieta ant diplomų, renginio kvietimų ir plakatų;

Prizų įsteigimas nugalėtojams – už pasiektus rekordus ar kitus pasiekimus, galimybė savo atributika aprengti varžybų teisėjus; Kita suderinta reklama

Aukime saugūs!

PAŽYMĖJIMAS

dalyvavusiai (-iai) Vaikų mokymo plaukti programos projekte

įprastų vykdymo jėgoms
pildomas ir atskiro pagrais

(parašas)

Išdavęs, pavadinti

Mokymo kultūros ir sporto departamentas
Prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

LIETUVOS MOKINIŲ
NEFORMALIOJO
ŠVIETIMO CENTRAS

Lietuvos plaukimo federacija